

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De dysenteria liber sistens praeter completam
dysenteriarum in annis 1778, 1779 et 1780**

Birnstiel, Franz Heinrich

Mannhemii, 1786

Sectio I. Historia Dysenteriae anni 1778. Una cum succincta, & generica
morborum intercurrentium recensione

[urn:nbn:de:bsz:31-415928](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-415928)

HISTORIA DYSENTERIAE

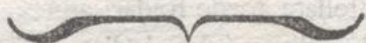
ANNI 1778.

UNA CUM

SUCCINCTA, & GENERICA

MORBORUM INTERCURRENTIUM

RECENSIONE.

SECTIO I.

Anno 1777. ad finem properante, mense decembri nimirum Pleuritis, & Peripneumonia dominabantur in agris Bruchsalienfibus; genius horum morborum, utut exquisitè inflammatorius esset, & omnes vel horrore solum, vel immani unam, aut plures horas durante, universumque Corpus valdopere conquassante *quasi* frigore adordiretur, caloremque cæteris paribus, plus minus sensim auctum; persistentem tandem, & nonnisi plenaria crisi facta penitus evanescentem, pedise-

A 2

quum

quum haberet, nihilominus rheumaticorum morborum more, vires ægrorum valde infregit, ita, ut etiam per aliquod tempus sanitati restitutis, magna ad articulos debilitas, & cito post leviores motus fatigatio hospitaretur. In decursu horum morborum ne semel quidem expectoratione sola, verum semper sudore largiore juncto, unum, duosque dies fluente judicatorum, sæpius confirmatam habui observationem, quod lingua in hiscemodi inflammationibus, præcipue ad ejus margines tenui, albidâ, hexaedra, niveorumque flocculorum in modum stellata sorde fœdari amet; quodque illis, quibus die quodam indice, talis titillationis sensus per universum corporis habitum accidit, ac si undique scintillæ electricæ prolicerentur, insequens dies criticus, morbum itidem largo sudore perfecte solveret, urina furfuraceum, copiosumque sedimentum, per aliquot dies, deponente.

Optimarum virium, præter methodum simpliciter antiphlogisticam, & dietam tenuem erant camphora, Kermi minerali, & Nitro nupta, nisi vehementer exasperata tussis Kermem proscrisperat.

Tali facie, ad medium Januarii 1778. incessit morbus, unum aut alterum solum, magna

gnaque hætenus pulmonum labe laborantem jugulans; at jam multo mitior, cum putrido complicatus apparuit; accessitque communibus erysipelatosæ quasi inflammationis pulmonum symptomatibus, gravativi ad os frontis doloris, cum stupore sensus; oris sapor, cum adpetitu ciborum vix non penitus deletio: siti interim naturali intensiore existente: percipiebatur vel amarus, vel nidorosus cum vomendi conamine; Lingua fusca & mucilaginosa fœce obducta erat; cutis cum ariditate urens, pulsusque subdurus, frequens, digitum acute feriens rangebatur, qui, post sectam venam, etiam apparentur phletoricis valde deprimebatur, vixque aliter, quam analeptics, cardiacisque elevandus; maximam hinc medentis in illa præcipienda sollicitudinem poscebat, ne dum ejus solertia opitularetur inflammationi, morbus putridus ægrum e medio tolleretur, aut idem tristis eventus citius, serius neglectum inflammatorium statum sequeretur.

Abdomen omnibus subrensum erat; molle tamen, facileque in diarrhœam movendum, a qua vel sponte, vel arte nata, ægri insigne levamen experti sunt; urina cruda, tenuis, in parca quantitate, neque unquam ingestæ potus quantitati respondens, sæpius, at semper

parce excernebatur, mansitque ut plurimum talis adhuc per aliquot dies, ut uterque morbus profligatus esse videretur. Palmarium huic malo medicamentum tartarus emeticus per epirasin exhibitus extitit, tum, ut ventriculum inverteret, tum, ut recrementa tubi alimentaris expurgaret, tum denique, ut statim pulmonum inflammatoriam discuteret. Reliquam curam ea absolverunt, quæ, vel prævalenti phlogosi, vel putrido debellando inserviunt; in quorum censu, aer purus, arnica, camphora, sal armoniacum, & cortex peruvianus præter acida mineralia, mihi præ reliquis celebrantur. Id peculiare insuper morbus iste habuit, quod nonnisi semel ante vigesimum diem terminaretur, neque unquam legibus dierum criticorum auscultaret.

Præter hunc morbum sæpe frequentes erant febres continuæ, sic dictæ remittentes, vel ab inflammatoria stasi, vel a putrida, aut putrescente, & in primis viis stabulante saburra originem suam nactæ, quibus præcipue erysipelatosâ febris, plerumque periculi plena adfociabatur; petebat enim erysipelas errans alias, vix non constanter caput, morabaturque ibidem, usque dum, vel vis febris per sudorem, mitigata, vel per alvum eliminata, aut per *vesti-*
culas,

culas, undique in toto capite elevatas, aere solum, aut sero flavo turgidas sponte, vel arte ruptas fracta, consideret.

Tensio fibrarum dolorem ferocem, congestionem humorum ad partem affectam, constantemque agrypniam genuit; in morbo hoc æque periculoso, ac dolorifico synapismi; epispastica; vesicantia; subinde venæ sectio, & hæc pro re nata repetita, una cum vino antimoniato emerico; nitro; potuque feri lactis cremore tartari parati, copiosissimo, omnem paginam absolverunt. Oportebat tamen in his febribus, in tertianas intermittentes ut plurimum versis, maximi momenti ponderare alvum humidiores; prætervisâ enim hac evacuatione, vel hydropes, vel putridæ exquisitæ ut plurimum lethales, succreverunt.

Fertilis hic omni morborum genere mensis, neque infantibus pepercit, cum & hi proprium sibi morbum, variolas nempe experti fuerint; optimæ notæ, & discretæ variolæ erant, prudentique; circa res naturales regimine observato, nullus ex sexaginta & uno ægro, exceptis duobus, iisque primis à morbo ingruente infestatis, quorum uterque, partim largiore vini potu, partim ingenti tum

lecti, tum hypocausti immundissimorum insuper calore necabatur, aut periit.

Continuarunt quidem per mensem Aprilem præfata ægritudines, ad initium Maji autem disparuerunt penitus, eorumque locum quotidianæ, aut tertianæ intermittentes, rarissimæ tamen, facillimeque fugandæ, renuerunt.

Etiâ Junio mense, eadem adhuc constitutio obtinuit; donec illo declinante diarrhœa profusior, sine ventris torminibus, absque manifesta causâ, & rarissima febricula stipata, vigente utcunque adpetitu ciborum, sitique mediocriter solum urgente, caput extulerit, ut ut, intensissimo, eoque quotidiano fere solis ardore, cremaremur.

Crevit indies mense Julio iste ægrotantium numerus, neque amplius in mitibus prioris mensis symptomatibus morbus conquievit; reliquæ restantis adhuc utcunque adpetitus ciborum, immo ipsarum carniû, absque ulla nausea efus, in averfationem omnis cibi, excepto accidi mutabatur, vomituriabantque, cum sapor oris vel amaresceret, vel nidore depravatus esset. Sitis fere inextinguibilis exarsit, quamvis neque lingua, neque fauces,
aut

aut reliquus interioris oris ambitus ficcus, contractaretur. Id tamen reticendum non est, linguam lata, tenaci, mucosaeque quasi membrana investitam fuisse.

Plurimos febris fat vehemens obruit, pulsus hinc semper magnus, plenus, saepissime duriusculus observabatur, & quamvis facies ultra modum rubore suffusa cerneretur, tamen oculi tristes erant, profundeque in orbita jacuerunt. Cutis quoque habitus, haud multum a calore febribus putridis solemni abludens; summam tamen malorum ab, etsi raris, attamen valde dolorificis ventris torminibus, ad quoslibet alvum exonerandi stimulos auctis, ipsam respirationem caeterum naturalem turbantibus, derivabant; contigerunt ejusmodi stimuli ut plurimum integro nycthemero, 18. 20 ad 30, cum secessu mucosi, spumescantis, summe foetentis, variegatique coloris fluidi, cruciatus torminosos eo magis palliantes, quo magis liberalis dejectio fuisset, urina interim parce, & cum sensu ardoris depluente.

Difficile plane est dictu, quantam torosissimi, turgidissimique de hoc morbo emundionem, (sit venia verbo) & debilitatem passi fuerint; vacillabant, titubabantque adeo, etsi

A 5 mor-

morbus nunquam duodecim dies transcendisset, ut cum Poeta loqui fas sit:

Quo cadat in dubio est, omnique a parte timetur. a)

Abdomen se naturaliter habere visum, tamen tendebatur in hypocondriis, dolebantque hæc ex tactu parum rudiori, hinc etiam situm corporis optime ex abdomine ferebant, quodsi autem ex utro latere decubuerunt, infueti etiam crura valde retrahebant.

Propensionem in somnum etsi magnæ, ideo per totum satisfieri nequibat, cum tormina excretionem alvinam nimis vehementer urgerent, impressamque doloris notam diu retinerent.

Diro huic diarrhoeæ, forte aliis dysenteriae generi vel maxime medebatur venæ sectio, pro re nata iteratis vicibus suscepta. Reliquo curationis scopo inservire potus mucilaginosus, acescens, copiosissimus, evacuantia acida, enemataque oleoso mucilaginosa frequenter, & in parca dosi injecta, ab acrioribus, immo ab ipsis salibus acidis minus obtusis, creabantur cum intensione torminum, spastica stricture universi abdominis, & nonnunquam repentina asphyxia, cujus terrifici quidem, sed non lethalis facti symptomatis, me bis artificem fuisse, ingenuus doleo. Hac

a) Ovid 10. metamorphos.

Hac sub curandi methodo, transpirationis negotium penitus suppressum rediit, morboque, hac duntaxat via terminando, finem fecit.

Mense Augusto plurimos, sanos æque, ac diarrhœa detentos hoc loco, deterrimus morbus dysenteria nempe, nulli aut ætati, aut sexui parcens invasit; ita, ut epidemica quidem, non tamen stricte contagiosa, at summe versipellis, & ideo medentes sæpissime fallens, dici potuerit.

Primo adgressu, primisque sibi *subsequentibus* diebus, ratione symptomatum primo, & secundo morbi stadio solemnium, sibi apprimè, & fere constanter similis; omnes, quotquot erant, cum horrore, quem calor mediocris exceperat, occuparat; iidem hi, rheumaticis morbis quam maxime proprii paroxysmi, decies, duodecies, & ultra intra nycthemeron recurrebant, usque dum urens, & ficcus calor, præcordiis magis, quam reliquo corpori molestus, insueta membrorum lassitudine, pulsu naturali frequentiore, depresso, ejusque ictu inæquali, *figeretur*.

Præter solito majorem sitim, nonnisi tepido, & acidiusculo potu, sæpius, at in parca dosi assumpto levandam; *ab hoc enim affatim,*

ut

*ut et a frigide hausto, vel ingurgitato, an-
gebantur: vel oris amaritiem, vel ejus nau-
seosum saporem, adpetendorum ciborum
inimicum queruntur. Fuerunt tamen etiam
non pauci, qui crudissimis cibis, in hoc stadio,
absque manifesta ejus exacerbatione delecta-
bantur.*

His accedunt cum lingua impura, & mu-
cosa; frequens tenaxis, nauseamque creantis
salivæ spuitio, vomituritio, aut actualis vom-
itus materiae biliosæ, pauca aqua remixtæ, te-
naxis, & fere in fila ductilis. Ab irritis his
vomituritionibus immanes, acerbissimique
plane dolores extricantur, dum interim ex
altera parte, hoc symptoma, alterum diem
raro superaret, alvusque torminosa, parcissi-
ma, crudeli tenesmo comitata, omni bihorio
rer, quater excretionem moliretur, exseque-
retur.

Excreta erant vel sanguis sincerus, vel
ejus thrombi, vel mixtum quoddam ex sero,
lymphæ, bile, potu, cibo, eoque fere adhuc
crudo, medicamentis, cum sanguine, valde
fœrens; subinde etiam unum, vel alterum,
fœcis induratae scybalum, muco sanguino-
lento obductum, a quibus, uti a thrombis
sanguineis, uberior alvi exonerandæ stimulus
diutius

diutius filebat, quam si hæc longiori mora abdomini ad hypocondria tenui, duro, doloribus torminosi etfi universalibus, umbilicalem tamen præprimis regionem semper laceffentibus inclusa, manerent.

Huic parcitati alvinæ excretionis, respondebat quoque urinæ iter, sensum ardoris intermingendum relinquentis; immo, & ipsa respirationis molimina modo intensa, modo fere suffocata, pro ratione, & vehementia dolorificorum, ad egerendam alvum stimulorum, synchronismum servabant.

Ab iisdem deducenda videntur faciei color inconstans quidem, ast a naturali parum deflectens; capitis itidem continua obnubilatio, quam interturbatus ut plurimum, licet propense quæsitus somnus, comitari consuevit, ac demum varius, & præternaturalis decumbendi modus. Mirissima hæcce diri morbi nostri symptomata, octavum ab oborta febre diem nunquam transgressa, consequenter quandoque citius, rarissime tamen sponte desinentia, in morbo etiam posthac atrociori facto, per totum epidemiæ decursum, primis saltem diebus, præsto erant; ex his jam induciis venit, quod morbus ex susque, deque petitis lenioribus evacuantibus acidis, acidiusculis,

diusculis, unaque mucilaginosi, iisque vel potus, cibi, aut enematis forma exhibitis fugari, vel in herba ut ajunt suffocari solitus, profundiores non solum radices agendi; sed & verum ejus genium evolvendi, uberrimam occasionem nancisceretur.

Tertia enim ut plurimum die, nunquam tamen citius, imo serius quandoque, nova febris aut clanculum, aut aperte exarsit; horrebant saltem hoc intervallo omnes ii, quibus morbus diuturnior, periculosiorque fieri consuevit; aliis, frigore universali succussis, aut membrorum inertia fatigatis, successit calor ficcus, cum cutis scabra quasi ariditate, & pulsu modo parvo, celeri, molliusculo; modo forti, subduro, immo duro, & elevato. Altero quoque jam a novae febrilis exasperationis die, aegri ab omni cibo, cum sapore oris nidoso, cadaveroso, nauseabant, horrebant; quid quod? desideratissimus potus, ob summas angustias, singultum ipsum, non semper mali ominis, aliquot quandoque dies persistentem, nec non ob enatos singultuosos ructus; fastidio fuit. Tormina abdominis praeduri, tamque a minimo tactu, quam a ponderosioribus stragulis, valde, & constanter dolentis, quo & parce interruptum desidendi conamen

refe-

referas, mirum quantum inter largos, attamen viscidos, universi corporis, capitis tamen præprimis sudores exasperabantur, dum interea per alvum parcissima, ichorosa, vel sanguinolenta, summe dissoluta spumescens materia, intermixtis modo foetentissimis membranaceis fibrarum ramentis, modo flocculis, aut squammis; per urethram autem non solum ut ajunt flammea urina, sed & eundem sensum, meatui suo imprimens, guttatim, sub lenta, & suspiriosa respiratione, destillaret.

Effectus harum miseriarum erat, serius, aut citius extremitatum frigus; tristes oculi; pervigilium; decubitus æque inquietus, ac dolorificus; linguæ ariditas, involubilitas; totius adeo corporis extenuatio, inertia; dejectionibus ad minimum octogies, subinde numerum centesimum & vigesimum octavum, intervallo viginti quatuor horarum, aut pro natura morbi contingentibus, aut saltem toties summis moliminibus, & doloribus sollicitatis.

Quatuor; novem; nunquam tamen duodecim dierum hoc alterum novæ febris stadium extirrit, quin se vel in sanitatem; vel in febrem exquisitè putridam; in anginam inflammatoriam; in parotides inflammatas; in decubitus ad articulos; vel in maniam converteret; aut hæmorrhoi-

rhoidibus, mensibus, hæmorrhagiaque narium judicaretur; hos si forte transcendit, horripilationes vagæ modo, modo nonnisi aliquoties repetitæ oscitationes cum pandiculationibus debilissimis, *modo plane nulla alia, præter plenariam virium dejectionem distincta, seu sensibus perceptibilia, de novæ febris inchoamento significata*, irrepsérunt; continuato cæteroquin urore cutis, pulsu parvo, celerrimo, & rubore summarum genarum, in ecchymosis modum iis præcipue disperso, qui sani insigniter rubuere. Incipiunt tormina diminui, mox filere; alvus exoneratur frequentior, at plerumque involuntarie, tamque acris, & execrandus ejus odor est, ut longo tempore nares, etiam in libero aere feriat; urina interim, penitus supprimitur. Accedunt singultus: jam pessimum signum: tandem inter sudores admodum frigidos, omnem corporis superficiem, præcipue tamen frontem, & pectus viscositate sua foedantes, illud ipsum universum corpus, excepto abdomine, caloris, & uroris tenace, ita riger: ut tangens præ frigore horreat, dum interea æger, se denudasse infcius, nullum frigoris sensum experitur, & nonnisi de ardore ad præcordia, subinde conqueritur.

Abdomen

Abdomen in umbilicali regione subtumidulum primo, deinde cito tumidum, hypochondriis hactenus tensis, etiam a rudi contactu, solummodo subdolorum elevatur; respiratio naturali jam celerior, brevior, & profundior, a frequentibus ad vomendum nisibus, singulorumque in suis rythmis confundi cernitur; oculi fulgure suo fere omnimode privati, non solum lente, & vix ad voluntatis nutum mobiles, pulverulenti; iris quoque magis, ac natura eam voluit, ampliatur; crusta adamantina dentium, læto suo candore orbata, opaca jam, mucosa, & sordida membrana regitur; lingua ut arida, exsucca, gracilis, nigricans, tremulaque exseratur, nequidem potus desiderium affectat, quid quod? nec ficca, & lividi coloris oris labia, os internum, nares ficcæ, una cum facie pallentes, acuminarique incipientes, necessariam irrorationem, humectationem, vel plane macerationem sentiunt; tandem altero jam, rarissime tertio die a morbi stadio novissime inchoato, sub repetitis animi deliquiis, vel sub tentata a se, vel ab aliis decubitus, jam ubique commodi variatione, in statu fere soporoso, leviter aliquoties convulsi, pulsu quidem subinde sensibili, attamen *communiter* incomputabili, expirant.

B

Hæc,

Hæc, non miris adeo morbi in pejorem, & pessimum evolutio, illis præcipue evenit, qui vel perverse administrata remediorum faragine obruti, vel de recto vitæ regimine parum aut nihil fuere solliciti; quamquam & multi perinde numerarentur, qui nullis primi, ac secundi stadii symptomatibus præviis, iis tamen ipsis continuo languerunt, quæ ceu mortis propinguae, constantissimus Prodromus comperta sunt.

Ardua æque, ac anceps medenti his in ærumnis via legenda erat, neque unquam magis, ac in hac epidemia effatum divi Hippocratis verum esse deprehendi: dum *occasionem celerem subnasci, experimentum periculosum suscipi, & judicium difficile ferri* b) pronuntiat. Neque jam cum Sydenhamo ultro fateri pudet, me cespitalse, dum novus iste morbus ingrueret, meque c) nonnisi, ut hujus revera summi viri verbis utar, ingenti adhibita cautela, intentisque omnibus animi nervis,

b) Hippocrates Aphorism. I. Sect. I. pag. 3.

c) Duodecim anni hoc ipso anno 1778. effluxerunt, a quibus fundamentis scientiæ medicæ rite imbutus praxin clinicam publice, & quidem semper qua medicus primarius nosocomii civici; militaris; nec non urbium, & provinciarum, ubi degebam uberrimam exercui.

nervis, vix, ac ne vix quidem efficere potuisse, ne unus, aut alter illorum, qui se primi curæ meæ commiserant, vita periclitaretur, donec investigato jugiter, perspectoque tandem morbi genio, ad eundem perdomandum, recto pede, & intrepidus denuo incederem. d) —

Morborum inflammatoriorum cum morbis putridis, vel biliosis similis per omnia fere aggressus, e) non obstantibus perpulchris hos a se invicem discriminantibus descriptionibus, non novitiis artis tantum, sed & usu valentibus, & veteranis sæpe numero imponens; f) symptomata morbi nostri epidemici, plus pro biliosa ejus natura, quam pro inflammatoria præprimis in ejus principio militantia; consuetudo apud omnes fere medicos clarissimos vicens, dysenteriae curam emeticis non solum inchoare, g) verum & eos censura notare, qui

B 2

indicari

d) Sect. I. Cap. 2. pag. 22.

e) In clari Baldinger opuscul. selectis medici argumenti. Tom. I. p.

f) Cl. Stoll rat. med. Part II. pag. 55 & 142.

g) Hippocrates; Celsus; Quillielmus Piso; Nicolaus Piso; Sydenham; Acta Edimburgensia; Donaldus Monro; Degner; Strack; Pringle; Brocklesby; L. B. van Swieten; Baldinger; Zimmer-

indicari visam materiæ morbificæ per emesin
 eructationem neglexerint, sicque morbis si
 non suffocari, saltem mitigari solitis, in sum-
 mum ægrorum ut plurimum propius, vel
 remotius periculum, viam pandunt h), in
 causâ erant, quod & ego receptissimam, &
 universalissimam hanc methodum, morbo de-
 bellando opposuerim, illudque, maximi sane
 in praxi medica momenti, ingenui Sydenhami
 effarum, non ea, qua par fuisset, lance pon-
 derassem, qui omnes epidemicos morbos, ubi
 primum ex naturæ sinu exsiliunt, emergunt-
 que, principio magis subtili, & spirituosô in-
 hærescere, quantum nempe ex eorum phœ-
 nomenis coniicere licet, & quidem rectissime
 monet, quamvis magis adulti, magisque ad
 occasum vergentes, crassi magis, humorales-
 que indies evadant i). Sequens tamen morbi
 historia, quæ numero secundo ægrorum meo-
 rum morbo dysenterico afflictorum, seque curæ
 meæ confidentium accidit, me non solum cir-
 cumspectiorem reddidit, sed &, præsertim cum
 plures,

Zimmermann; Eller; L. B. de Stœrck; Col-
 lin; Willhelm Saunders; Ackenfide; Schœn-
 metzel; Stoll; Pfenninger; Rahm &c.

h) Clarissimus Stoll. rat. med. Part. I. pag. 55.

i) Opera medic. Sect. 4. Cap. 3 pag. 110.

plures, iidemque fere casus, alter alterum
urgerent, consuetam universaliter tramitem
declinare, immo illam tandem deferere docuit,
coegit.

HISTORIA PRIMA.

Schweickart pictoris aulici filia, novemdecim annos emensa, die septima mensis Augusti horripilationibus vagis, lenibusque caloribus, unacum torminibus ventris, alvo solito frequentiore, tenesmoidea, parca, fluida, striis sanguineis notata; urinæ profluvio iidem parco, attamen libero corripitur; die octava maturina vocatus, illam, præter recensita symptomata sequentibus decumbentem reperi: debilis aliunde puella, vires valde imminutas dolet; decumbit illa ex latere quidem, at manubus interim vel scrobiculo cordis, vel umbilicali regioni adpressis, aut ipsis quandoque genibus eo recurvatis, parumper in somnum proclivis, per singulas horas & dimidiam, bis circiter alvum egerendi stimulis incitatur; cæterum de nauseoso oris sapore, uti & amariuscule, nec non de lentore salivæ, non ramen de ciborum adpetitu aut diminuto, aut deperdito; de sensu gravantis ponderis ad scrobiculum cordis post largiorem, & frigidiuscule ingestum, vix ta-

aeb

B 3

men

men consuetam quantitatem excedentem potum; de lingua & ore mucilaginosus; de torminibus in abdomine universo quidem oberantibus, iis tamen præcipue in umbilicali regione fixis, hypocondriis interim revera mollibus, conqueritur. Cutis utcunque mollis, & humidiuscula tactu erat, pulsus naturali parum incitator est, neque usque nunc, mente tamen serena, respirationeque naturali existentibus, novæ febris insultu capta est; oculi tristes sunt.

Præcepi tartari emetici granum unum, cum radicis Ipecacuanhæ scrupulo dimidio, superbibendo infusum florum chamomillæ; pro diæta decernebatur cremor hordei, oryzæ jure vervecino, vel virulino paratus, & succo citri ad gratiam acidulatus, qui insuper potus vices supplebat, concedebantur fructus horræi cocti.

Nona Augusti; bis vomuit aquam fere limpidam, insipidam, inter frequentes, frustaneos, & valde dolorificos vomendi conatus, ex his nisubus debilitata, suasu matris, duo vascula potus caffè lacte remixti, virium recuperandarum gratia, sed eventu plane uti visum est, contrario hausit, evanuit enim exinde residua in somnum propensio, tormina cum tenesmo intendebantur, recrementa alvina fluidus

dus fere sanguis constituunt, trigesies abhinc,
 sed parce evacuata; urina ardens sæpius, &
 itidem parce sui excretionem sollicitat; ab
 omni cibo nauseat; sitis naturali major est, &
 lingua viscida ad motum torpet; respiratio ce-
 lerior, brevior, cum pulsus intensio, &
 subduritie, cutisque ardore sicco æque, ac
 perpetua fere præ doloribus torminosis in-
 lectu circumjactitatione, majorem febris vim
 indicant. Dedi omni hora cochleare unum
 Tincturæ rhei aquosæ absque sale tartari para-
 tæ, cujus uncie, semper scrupulus dimidius
 salis armoniaci remixtus erat.

Decima; novum febris cum horrore & ca-
 lore intensiori insultum de nocte, usque adeo
 perseverantem, cum torminibus, ac tenesmo
 exasperatis; cum sanguinis sinceri, fluidi, mox
 in thrombos coacti crebriori secessu; cum uri-
 næ ardentis stillicidio; siti magnopere aucta;
 fastidio omnium ciborum; frequentibus ructu-
 bus fœtidis; vomituritione; scrobiculo cordis,
 & hypocondriis dolorificis, tensis; respiratio-
 neque celeriori experta est; cæteris interim ut
 heri constitutis. Denuo propinare jussi emeti-
 cum supra indicatum, unde denuo

Undecima nonnisi bis, & quidem pro ma-
 xima parte ingestum potum vomuit; lingue-

batur aliquoties animo, dum interim tormina, & tenesmus, inter sudores frigidos parcissimum mucum, sanguinem, vel hujus thrombos creberrime urgerent.

Diem, noctemque agrypnodon, cum summa tam mentis, quam corporis imbecillitate transegit; sitis immanitate torta; abdomen valde dolorificum, retractis tamen, & eodem modo affectis hypocondriis, expanditur; denique situs corporis undique molestus est. Denuo ad Tincturam rhei sale armoniaco remixtam reversus, ultra omni bihorio enema injiciendum decrevi, ex uncis duabus mucilaginis gummi arabici, cremoris hordei, & torridem olei olivarum compositum. Cumque

Duodecima idem esset rerum status, in iisdem quoque ac heri, remediis substiti.

Decima tertia autem nox tranquillior hesterna; tormina, cum tenesmoidea alvi excretionem minus frequentia; urinæ liberius iter; decubitus naturali propior; facies cum rubore, *erysipelatose quasi* tumida; oculi sublacrymant, attamen fulgentes; difficultas deglutiendi, cum cute urente, pulsu parvo, celeri, siti diminuta, evasit; lingua mucilaginosa magis, cum frequentiori tenacis salivæ spuitione, hypocondriis mollioribus, elevatioribusque tangitur;

gitur; repetebantur hinc eadem enemata, continuato eodem medicamento interno, cui & gagarisma ex nitro, oxymelle simplici, & infuso florum sambuci superadditur, jam

Decima quarta dormivit aliquot horis; facies naturalis caloris detumuit; difficultas deglutiendi vix ulla amplius; cutis mollis, humidiuscula, cum sensibili febris decremento, illi fere, quæ secunda a morbi invadentis die aderat, apprime similis; alvus rarior, coactior, minus torminosa, minus tenesmoidea, & quidem nonnisi decies excernitur; urina saturate flava, inter mejendum neque ardet, neque stranguriose fluit; sensus ad præcordia molestus filat; situs corporis vix non naturalis est; mensesque extra consuetum tempus patitur.

Decima quinta vix vestigium febris superest; angina exulat; dormivit bene; vires recreantur; appetit; tormina penitus evanuerunt; tenesmus rarissimus est; quater solum alvum pultaceam, *flatulentam*, nullo sanguine notatam deposuit; decubitus naturalis est; menses large fluunt; cæteris se statu plane naturali habentibus.

Decima sexta melior omnium sanescentibusque similior facies; menses fluunt; fitis fere deleta est; appetitus bonus; alvus naturalis;

B 5

pro-

propinare iussi omni bihorio duo cochlearia
Tincturæ cortic. cascarillæ aquosæ, & Tincturæ
rhei aquosæ mixtione anaticis partibus facta.

Decima septima; vires augentur; menses
parciores, loturæ carniū similes.

Decima octava; extra lectum degit qui-
dem, eundo tamen titubat; mensium vestigia
superfunt.

Vigesima sexta integra sanitate fruitur.

Igitur Natura duce sequentem mali inpos-
terum generalissimam quidem ab initio, suc-
cessive autem specialissimam medendi rationem
stabilien: abdomen univēsum, uti & lumbos
inungi feci unguento althææ, cujus uncia unæ,
duæ drachmæ camphoræ admixtæ erant; huic,
superimposita sunt fomenta calida, emollien-
tissima, assidue renovata; alvus omni trihorio
eluebatur enemate unciarum sex, confecto ex
mucilaginis gummi arabici, olei olivarum re-
centis ana unciis tribus, & scrupulis duobus
camphoræ; porus ordinarii vices subeunt,
hordei excorticati, aut oryzae grana, juri ver-
vecino, vel etiam soli aquæ incocta, & in
cremorem tenuiorem inspissata, affuso ad gra-
tiam aceto vini, vel succo citri; remedium
tandem proprie sic dictum internum constituit
mixture, ex tribus unciis Emulsionis arabicæ,

&

& Tinctura rhei aquosæ, nec non uncia una syrupi diacodii composita, cui præsertim in secundo morbi stadio, pessimum illud tertium minitante, addebantur camphoræ drachma una, eademque dosis salis ammoniaci, hac cum signatura: ut æger omni dimidia hora cochleare unum abliguriat. Rarissime in hoc morbo præsertim senescere incipiente, opium vel ejus præparata adhibui; secus ab initio, & præcipue tunc, quando circa enatos ab emeticis, aut catharticis stimulos sopiendos occupabar, multi enim ægroti interea temporis dysenteria corripiebantur, dum natura magistra, plane oppositam (fateor) in curando viam edoceret, quibus aliam a consueta medicinam fieri debere, prius nequidem somniavi, uti ex altera hac morbi historia ad oculum patebit. Dieta interim a mucilaginoso, fructibus horreæ, aut radicibus petita.

HISTORIA SECUNDA.

Steuermaier viginti & unius anni juvenis, aliquot abhinc diebus lenibus motibus febrilibus, post, alvo torminosa, tenesmoidea, parca, cruenta, cum dysuria vexatus, die undecima Augusti 1778. in Nosocomium F. F. Misericordiæ recipitur, dumque illum inquirerem,

rerem, se emeticum jam sumsisse edicit, quo quaternis vicibus materiam biliosam, sat copiose, cumque sensibili morbi sui diminutione ejecit; itaque cum ei cutis sicca, parumque urens; pulsus vix febrilis, parvus tamen; lingua humida, at mucosa parum; talisque oris, cum salivæ solito tenacioris sapor; sitis naturali fere similis, talisque ciborum adpetitus adesset; &, præter sensum pressorium ad scrobiculum cordis, cum abdomine tumidulo, alvique in nycthemero 18. ad 20. inter lenia tormina, & valde tolerabilem tenesmum, spumosa quidem, cruentaque contingentem secessionem, cum somno reficiente nihil conquereretur; dedi præter saturatum radicis altheæ decoctum, cujus libris duabus scrupuli duo spiritus menthæ ad fatuitatem hujus decocti corrigendam admixti erant, omni hora cochleare unum de Tinctura rhei aquosa, cujus unciiis tribus, laudani liquidi Sydenhami scrupulus unus inerat.

21ma Duodecima: nox insomnis fere transiit, & febris cum multo eoque sicco, & urente calore, ad petitu penitus deleto, dyspnœa, magna membrorum lassitudine, eorum ad motum segnitie, decubituque ex omni latere molesto accendebatur; lingua tenaci mucos obducta,

ta, oris saporem depravat; sitis præternaturalis est, adque eam sedandam, administratus potus, ventriculum gravat; abdomen dolorificum tumer; urina parca, ardensque; alvus autem trigesies & ultra, itidem parca, cruenta, torminosa, tenesmoideaque stimulatur; dedi hinc quatuor successivis horis omni hora drachmam unam cremoris tartari, & enema ex aqua tepida; unde

Decima tertia alvus rarior, incruenta, largior quoque; Somnus fere naturalis; dolores ad unum omnes mitigati; abdomen doloris expers & detumescens; vires auctæ; lingua græ humida; apyrexia; verbo: Status illo diei undecimæ non modo multo melior, sed & talis, qui morbum superatum doceret, successit. Nupsi hinc medicamento ante heri præscripto, eademque ratione summendo, uncias tres Tincturæ corticis Cascarillæ aquosæ.

Decima quarta recruderunt omnia symptomata ut anteheri, quibus iisdem remediis mederi, sed frustra annisus sum. Hinc

Decima quinta acui cremoris tartari dosin quamlibet, octo granis radic. rhei electi; unde

Decima sexta, multa quidem cum euphoria copiose evacuabantur; sedes pultaceæ, vixque amplius tenesmoideæ, ad numerum de-

cem

cem diminutæ; urina libere reddita; abdomen nunc indolorum; detumens; decubitus tamen ex omni quaquaversum latere etiamnum molestans; verum sensus ille pressorius, vel gravitans ad scrobiculum cordis adauctus, nauseam, vomituritionem, frequentemque salivæ aquosæ spuitionem secum traxerat, iussi itaque propinari rad. Ipecacuanhæ grana duodecim, & tartari emetici granum dimidium, a quo pulvere.

Decima septima ingentem copiam coaguli biliosi, pituitæque tenacis quater vomuit, evanescentibus interim omnibus fere morbi dysenterici symptomatibus, quare ulterius

Decima octava die lætus narrat, se optime dormiisse, seque æque bene ac heri post prandium, & vespas habere.

Ut viscera digestionis inservientia roborentur; quisquiliæque adhuc in tubo intestinali resistentes eliminarentur, præcepi octo pulveres. R. Cort. Cascarillæ scrupulum dimidium, Cremor. tart. grana sex. rad. rhei grana tria. d. fig. omni bihorio unum, ex infuso florum chamomillæ; at iisdem hodiernis vespas accersitus ad ægrum, illum, symptomatibus multo pejoribus illis diei duodecimæ, nulla prævia nota tam subitæ morbi variationis causa, inveni;

inveni; præter prædictæ diei enim symptoma-
 ra, illa omnia aderant, quæ febri putridæ ma-
 lignæ propria sunt. Jam sequentem præscripsi.
 ℞. pulv. gummi arab. drachmam unam, salis
 ammoniac. scrupulos quatuor, Camphoræ
 scrupulum unum, solve in aquæ rubi idæi un-
 ciis tribus, adde syrupi diacodii, de althæa
 ana unciam dimidiam. Capiat omni dimidia
 hora cochleare unum, superbibendo uncias
 tres decocti sequentis: ℞. Cort. peruviani opt.
 unciam unam, rad. alth. unciam dimidiam,
 coque in f. q. aquæ font: p. $\frac{1}{2}$ horam, colatu-
 ram infunde super florum Chamomillæ mani-
 pulos duos, digerant per $\frac{1}{4}$ horæ vase clauso,
 denuo Colaturæ librarum trium adde spiritus
 sulphuris per camp. drachmas tres, syrupi
 cort. peruviani; myrtillorum, ana unciam unam
 & dimidiam.

Decima nona noctem utcunque soporosam
 transigenti, sudoreque viscido quidem, ast
 calido perfuso; pulsus, præter cutis urorem
 celer, elevatus tamen restabat; alvus sangui-
 nolenta, tenesmoidea, minus tamen frequens,
 urinaque stranguiose extricabatur; siti inte-
 rim vix restinguibili hæcce omnia comitante.
 Eandem indicationem, iisdem remediis prose-
 quendo, die etiam vigesima nihil profui; im-

mo

mo agrypnia, cum universo abdominis tumore, dolores inferente; urinæque plenaria suppressione, hesternis se malis sociam iunxit; quæ tamen ab usu repetito enematum, ex infuso florum Chamomillæ, mucilagine gummi arabici, & oleo olivarum compositorum, mitigata sunt adeo; ut,

Die vigesima prima parum dormiente, ischuria locum cederet dysuriæ; alvus parcior, crassior, minusque tenesmoidea redderetur; pulsus denique, ut ut frequens & duriusculus, una tamen cum viribus relevatus; sudorque viscidus, in lenem transpirationem converteretur.

Die vigesima secunda deletis ferme singulis dysentericiæ symptomatibus *anginam inflammatoriam patitur*, collo itaque emplastro vesicatorio circumducto; gargarismate, & medicamento interno, ex infuso florum arnicæ, oximelle simplici, & nitro remixtis, prospectum est.

Vigesima tertia præter noctem insomnem, lenem salivationem, cutis humidescentiam, vesicasque natas, sero flavo turgescentes, immo ruptas, nulla mutatio accidit.

Vigesima quarta tamen parum hinc inde somnus; fauces, & pharynx pallidæ; plagæ, vesicante

vesicante remedio sublato siccae; febris inflammatoria vis fracta; & dysentericus morbus, vix ab illo diei duodecimae differens, caput denuo extulit. Dabatur modo ei, me absente ab alio medico præter præfatum gargarisma, præter crebriora aquosa enemata, sequens medicamentum; ℞. Tincturæ cort. cascarillæ aquosæ uncias tres, rhei aquosæ unciam unam, Elect. diascord. Fracast. unciam dimidiam. m. d. fig. queislibet binis horis cochleare unum.

Vigesima quinta nulla licet, sensibilis morbi mutatio sequeretur, tamen

Vigesima sexta sub continuato modo dictæ tincturæ, & enematum usu, alvum rariorem, vix sanguine tinctam, vix tenesmoideam, coactam, urinæ liberum defluvium, cutem neque aridam, neque humidam, abdomen vix dolens, cum aliquali interim in deglutiendo molestia, siti mediocri, pulsu debili, parvo, & celeri experitur, quid quod?

Vigesima septima, alvo nonnisi sexies mucoso limosa vehementius fœtente soluta, anginaeque nullo vestigio superstite, reliquis demum morbi peioris symptomatibus plane silentibus, cibos appetere, somno refici, ac sensibili virium incremento cœpit recreari.

C

Vige-

Vigesima octava: Nox denuo infomnis redditur, oboriturque febris vehemens, pulsus celer, subdurus, parvus, cutis ficca, alvus crebra, quadragesies & aliquot intra nycthemeron torminosa, fluida, sanguinolenta, renesmoidea; ischuria; abdomen tumidum, & dolens; vires omnimode dejectae; membrorum tremor; appetitus ciborum deletus; lingua ficca, aspera; fitis immanis; oculi tremuli, madentes.

In pessimo hoc exhausti seu emuncti aegri statu, praeter aquam simplicem, spiritu sulphuris per campanam antisepticam redditam; praeter frequentiora aquoso mucilaginoso enematata, sequentis medicamenti duo cochlearia omni hora exhibebantur. ℞. Cort. peruv. opt. unciam unam. Coque in aquae font. libra una ad remanentiam unciarum sex, colaturae adde spiritus sulphuris per camp. drachmam unam, laudani liquid. Sydenh. scrupulum dimidium, syrupi myrtillor. unciam unam. Mansit tamen

Die vigesima nona, & trigesima eadem fere, sub iisdem remediis, morbi violentia; ita, ut nonnisi renesmus, & tormina, in furore suo remiserint.

Trigesima prima autem, & febris multum defervescens, & vires validiores videntur; alvo interim

interim fluida, hac tamen, neque torminosa,
neque tenesmoidea, nec etiam sanguinolenta;
urina quoque vix non sanorum in morem missa.

Ad retardandam quantocyus alvum sumfir,
una cum mox indicato decocto corticis, &
potu supra recensito, omni quadrihorio pilu-
lam, ex extracti tormentillæ granis tribus &
Theriace cœlestis grano uno constantem.

Die prima Septembris angina, una cum ejus
symptomatibus de novo corripitur; abdomen
subsider; remittunt tormina; tenesmus; alvo
tamen fluida, fœtentissima, spumosa, lutei
coloris vigesies excreta. Eluebatur ideo alvus
crebro aqua tepida, ac præter hesternæ medi-
camenta, vesicantia furis admota sunt; cumque

Secunda Septembris exceptis vesicantibus,
quæ cuticulam in amplas vesicas, attollebant
nihil alieni, ab hesterno statu reperiretur; iis-
dem medicamentis omissis, tamen pilulis con-
tinuabatur. Jam

Tertia, nox adeo tranquilla erat, ut cum
omnimoda febris remissione; siti, naturalem
vix exsuperante; cute molli, humida; urinæ
liberrimo cursu; alvo coacta, flatibus sonoris,
sed parce exonerata; denuo recuperandæ sa-
nitatis spes succresceret, neque aliud moliri
oportuit, quam tonsillas, crustis gangrænosiss

C 2

rectas,

rectas, ab ulteriori gangrænæ progressu præcavere, & a præsentī immunes reddere. Quem in finem accepit gargarisma, ex saturato decocto corticis peruviani, cum sale armoniaco, syrupo salviæ, & oxymelle simplici præparatum, quocum simul tonsillæ omni hora, opernicilli, ex lintheis carptis confecti, uberrime humectabantur. Continuavit iisdem supra indicatis, & pro circumstantiarum ratione, in proportionē ad se invicem solummodo variatis remediis, ad decimam tertiam hujus - mensis usque, sub quorum usu, sensim vires adeo instaurabantur, ut stricte sic dictis medicamentis, & nosocomio valedicere ausus, reliquam virium recuperationem ex fonte diætico hauriret, quod & adeo, prospere successit, ut & hoc quo hæc scribo tempore, est enim mensis Octobris dies quarta anni 1784. perfecta, intaminataque sanitate vigeat.

Neque duo hæc exempla unica erant, quibus ad aliam medelam huic morbo adornandam necessitabar; permulti etenim dysenterici facti, me hujus objecti attentum reddiderunt, antequam in præfata illos sanandi ratione conquiescerem, uti mox communicandæ morborum historiæ uberius docebunt.

HISTORIA

HISTORIA TERTIA.

Landvater decem & trium annorum puer, novem abhinc diebus morbo dysenterico laborat.

Die decima octava Augusti accersitus, tam ab ipsomet, quam ab ejus parentibus didici, eum citra summam in somnum propensionem, ne momentum quidem per plures jam dies dormiisse; excruciarum eum incessanter irritum fœcum excernendarum molimine; ciborum denique horrore, siti autem non restinguenda, & potu non reficiente agitari. Præterea ipsemet animadverti: faciem pueri cum reliquo corporis habitu penitus emaciatam; genas tamen in earum summitate rosæ rubentes; quid quod erecti fessius (insidebat enim tum temporis sellæ familiari) incapacem, adeoque ab adstantibus ne continuo vacillet, fulciendum; Singultus vix unquam intermittens, immanes ei ut refert, dolores creat. Lectui, jussu meo committitur quidem, ast illico per universum cubile, aliunde retro, cadaverosoque fœtore fartum, momentanee quasi, ob deficiens sellæ familiaris operuculum alius, inexplicabilis mephiticus odor, nares non solum diutissime, feriens, sed & ipsam respirationem vix non

intetciens, diffunditur. Examinaui nihilominus fœces, earumque loco nil nisi paucum, dissolutumque ichorem, cui flocculi membranarum derafarum innatabant, reperi; spumescebant hæ quidem, at alias ut mihi relatum est, sanguine fluido remixtæ erant.

Post hæc, puerum propius consideranti, respirationem parvam, & frequentem, pulsum debilem, tempore, & ictu inaequalem apprehendi, sentii cutem frigidam, crispam quasi, sudoreque frigido inviscatam; abdomen tenue, tensum, sævissimeque ad omne ejus punctum, si rangebatur, ad umbilicum autem, etiam intactum continuo dolens; urinam ab aliquot diebus suppressam penitus; linguam siccam, & ægerrime mobilem; os internum **ir**idem siccum, pallidi coloris, cum oris sapore nidoroso, iisdemque inter singultiendum ructibus; præscripsi præter diætam mucilaginosam, pro potu ordinario saturarum decoctum radicis altheæ sacharo edulcoratum, & spiritu sulphuris per campanam ad gratiam acidulatum; ad abdomen inungendum, olivarum oleum, cujus tres unciae, tres drachmas camphoræ continebant; ad eluendam, & a gangræna muniendam alvum, & intestina; omni bihorio enema, ex decocti saturati radicis altheæ,

rhææ unciis tribus, mucilaginis gumm. arab. & olei olivarum ana uncia una & dimidia, camphoræ drachma dimidia constans; & denique sequentem Tincturam, de qua, qualibet media hora; Cochleare unum absummat. & Pulver. gummi arab. unciam dimidiam, sal. armoniac. puris. scrupulos quatuor. Camphor. scrupulum unum, solve in Tincturæ Cort. peruviani aquosæ unciis quatuor, adde Syr. eort. peruv. uncias duas.

Die decima nona insignis jam infecura est morbi mutatio; dormituriēbat enim, vi febris diminuta, pulsu elevato, calore per universam corporis peripheriam cum vero madore diffuso, abdomine tactu rudiore, in ipsa adeo-umbilicali regione obtuse solum excruciente, alvo denique rariore, torminosâ tamen. Continua-vit hic status non solum.

Die vigesima, verum & singultus aberat, respiratio naturalem typum sequi incipiens, cum facie, & oculis lætis, nec non naribus, lingua, & ore interno humidescētibz observabatur, & quamvis hæc humiditas magis proprie lentor viscosus compellari debeat, nihilominus molestus oris sapor insigniter inde corrigebatur, reviviscente interim nativo

dentium splendore, ob mucosæ membranæ, illos investientis separationem.

Cæterum pulsus est elevatior, æqualior, non celer, frequens tamen; potus ingestus recreat, non gravat; abdomen naturaliter prominulum molle, dolore liberatum; tormina rara, ita & tenesmus; excrementa spumosa, tenacia, summe foetentia, brunei coloris, copiosiora, lumbricisque vermibus remixta everruntur; urina insuper ardoris sensum intermedium excirans, fluere incipit; somnumque capit subinde suavissimum.

Vigesima prima, omnia symptomata, sub continuato omnium præfatorum medicamentorum usu meliora sunt, alvum enim vigesies circiter deposuit, cum hac secesserunt, thrombi sanguinis putrescentes, polyposi, immo carnes simulantes; item multa scybala dura, globosa, stercoracea, torminum, & tenesmi cruciatus insigniter levantia; urina parce quidem, attamen sat libere fluit; etiam linguæ, & oris viscositas, cum desquamatione muci, & redeunte eorum rutilo colore corriguntur; apice linguæ interea tenui, acuminato, tremulo, ejusque fibrosa compage non solum non a se invicem interstincta, verum potius unam, eandemque fusione natam, pulraceam massam

massam exhibente k); pulsu ad naturalem magis accedente, cæteris interim ut heri se habentibus.

Vigesima secunda, dormivit quatuor horis haud interruptis, unde transpiratio larga, cum cutis sanorum in modum habitu; febris vix vestigium, pulsus enim nonnisi naturali tardior, debilior; alvus, parca, rara, pultacea; abdomen naturale; urinæ naturale profluvium; sitis mediocris; adpetitus ciborum reviviscencia. Semota sunt enemata, semota camphora in Tinctura, & concessus ei est spissus oryzae cremor, una cum granis.

Vigesima tertia & quarta omnia meliora, sanis similiora, si somnum exceperis reficientem, diu noctuque fere præsentem, & ter, quaterve solum in nycthemero, ab alvi egerendæ necessitate, aut a sollicitæ matris cura, filium cibo, & potu reficere studentis, quandoque interruptum.

C 5

Die

k) Hanc linguæ conditionem in febribus putridis tandem redeuntem, qua certissimum signum propinguæ, & salutaris morbi judicationis quam plurimis observationibus constanter edoctus, saluto; dum interim reliqua revertentis sanitatis indicia adhucdum dubia sunt.

42
Die vigesima quinta, viribus valde infur-
gentibus, delebatur sal armoniacus in Tinctu-
ra, continuabaturque ejus usus usque ad

Vigesimalam octavam, ubi ulterior, indica-
tis ex fonte diætetico remediis, sani filii cura,
parentibus committi potuit, & commissa est.

HISTORIA QUARTA.

Krug juvenis viginti & trium annorum
quadratus, sex vel octo abhinc diebus dysen-
teria correptus, ita quidem, ut cum morbum
per quatuor circiter dies ferret, illumque spi-
ritu vini, vino rubro, & nuce moschata su-
perare, sed frustra anniteretur, validum fri-
gus, duas fere horas insistens, & posthac ca-
lor mordax, usque nunc vigesimalam octavam
septembris nempe, durans, adeo vehementer
expertus est, ut præter omnimodam virium
labefactionem, & innumeros alvum depo-
nendi dolorificos stimulos, cum intolerabili-
bus ferme ad umbilicum torminibus; etiam
agrypnia; stranguria; siti; ac tandem nausea
ab omni cibo vexaretur. Præter illam supra
memoratam, in hoc stadio medicinam insuper
usus est foliis quercus, vino rubro incoctis, &
nuce moschata aromatizatis; abdomen pannis
calidis involvit, cumque hæc malum exaspe-
rassent,

rassent, opem meam exploravit. Vidi robustissimum, torosumque alias virum, nunc penitus emunctum, trementem, cum oculis pulverulentis quasi, & pupilla ampliata, ut in amaurosi solet. Summitates genarum rubescunt; buccæ collapsæ pallent; nares tenues, ficcæ sunt; labia oris circulo plumbeo notantur; respiratio parva, frequens, & irregularis absolvitur; ex latere retractis ad abdomen cruribus, & inclinata spina dorsi cubat; cutis palpatur arida, urens; pulsus celer, parvus, irregularis, contractusque, quasi durus esset tactum subit; abdomen contrectatum prædurum, dire, cum hypocondriis tenuibus, & tensis, dolet; lingua ficca, ægerrime movetur, ita, ut æger loquendo balbutiat.

Dentes fani, nativo suo candore orbati, tenaci, & viscida materia obducti sunt; oris sapor, putridarum carniū similis, tantopere depravatus, ut ejus halitus, se & in adstantes cum vero horrore, & nausea diffundat, hique illum olfaciant. His comes est assiduus vomendi conatus; averfatio omnis edulii generis; fitis immanis; lacinantia tormina ad umbilicalem regionem fixa; tenesmus alvi continuus; qui tamen subinde dejectione parcissimæ, foetidissimæ subcruentæ, spumescentsque mate-

riæ solvitur; hoc in rerum statu præcepi. Pulveris rad. Ipecac. scrupulum dimidium, tart. emet. granum unum, superbibendo largissime infusum florum chammomillæ. Cumque multum putridæ, amarescentisque materiæ, absque ullo levamine quater eructasset, jussi alvum omni hihorio aqua tepida eluere, abdomen pannis humidis calide fovere, pro potu serum lactis aceto paratum bibere, ac tandem ad vespertas sequens paregoricum, intervallo duarum horarum haurire. & Aquæ flor. Chammomillæ uncias duas; laudan. liquid. Sydenham. scrupulum dimidium; syrup. menthæ, drachmas duas.

Vigesima nona morbus idem non solum mansit, verum abdomen intumuit; creberrimæ flatulentias insipidas ructitabat æger, quæ affectio, sæpius pro singultu imposuit. In hoc statu, sumsit sex pulveres, intervallo duodecim horarum, ex cremoris tartari drachma una, & rad. rhei. el. scrupulo dimidio compositos, superbibendo semper super quolibet pulvere, duo vascula infusi florum Chammomillæ.

Trigesima: subdlexerunt quidem hi pulveres magnam materiæ putrescentis spumosa copiam, immo decesserunt subinde scybala,

&

& grumi sanguinis, a quibus una cum tormi-
nibus, etiam tenesmus ad tempus palliabantur,
& Ischuria in dysuriam converti voluit, attamen abdomen sub his circumstantiis magis increvit, & simul cum notabili remissione dolorum, molle fieri incepit; etiam pulsus depressus, parvus, & celer factus, pro unduloso haberi potuit; cum anxia, & breviori respiratione.

Jam ulteriorem enematum administrationem recusat; his in ærumnis denuo ad modo memoratum paregoricum confugi. Sed

Prima die Octobris denuo vidi me nihil profecisse, e contra singultus aderat frequens; fœdabaturque cutis in fronte, collo, pectore, & extremitatibus; viscido, eoque frigido sudore; respiratio anxia est, cum animæ summe putrido fœtore; interna narium, linguæ, orisque facies arida, & dentes muco viscido irretiti erant; pulsus revera undulatus celerimus extitit, nec alius erat convulsivus carotidum externarum motus; nullum amplius potus desiderium; nulla tormina; nullus tenesmus; dejectiones creberrimæ incio ægro in lectum fiunt; virium plenaria fere defectio; status soporosus; quem

Secunda

Secunda matutina, cum omnia remedia renueret, inter lenes universi corporis convulsiones mors excepit.

HISTORIA QUINTA.

Kühner vir triginta & quatuor annorum a mala pectoris conformatione asthmaticus, sex abhinc diebus dysentericus decubuit;

Hodie, vigesima octava augusti accersitus, sequentia notavi; affligebatur æger primis statim morbi diebus magna corporis lassitudine, nausebat ab omni cibo cum vomituritione, fiebat multum, oris sapor erat mucilaginosus, respiratio solito difficilior, brevior, & frequentior, nullus fere somnus maxima licet in illum propensione; post hæc: excernebat alvum parcam, cruentam, & spumescentem trigies circiter in nycthemero, cum torminibus strangulantibus quasi, & acerbissimo tenesmo, abdomine interim semper dolente, & duriusculo, urina tamen stranguriose dimissa.

Jam facies luridi coloris, oculi plane iidem ac in moribundis cernuntur; deliquia animi sæpius redeunt; adest tussis, dolores torminosos ad umbilicum vel maxime, nec non ad hypocondria tensa, & nequidem lenissimum tactum ferentia, augens; adperitus ciborum penitus,

penitus, una cum inexplicabili esculentorum fastidio deperiit, sapor oris nauseosissimus, cadaverosus, etiam adstantes male afficit; vomiturit semper, & ob sævissimam, non explendam sitim in uxorem & præsentem pessime debacchatur. Os, & lingua, lentore mucido fordescunt, cutis sicca, scabra urit; pulsu parvo, & celeri micante. Præcepi duodecim grana Ipecacuanhæ ex infuso florum chamomillæ summanda.

Vigesima nona multa biliosa, & putrilaginosa absque levamine aliquoties vomuit; interim eadem ac heri rerum summa. Alvi vero exonerandi necessitas increvit ita, ut hæc minimum sexagesies, parcissima quantitate liberari conetur; summum foetorem divulgant resoluti modo sanguine, modo fibroso, modo coagulato, modo muco, aut floccis derafarum membranarum, constantia excrementa; cum urinæ itinere toto quanto suppresso.

Sudor viscidus super totum corpus profusus, frigore rigentes extremitates exhibet; lingua sicca, asperiore, cum oris sapore minus nauseoso redditus?

Iussi dare omni dimidia hora Cochlearia duo sequentis medicamenti. $\mathfrak{R}$. Mucilagin. gum. arab. spiss. uncias quatuor. Tinctur. corr. casca-

calcarill. aquos. Tinctur. rhei aquos. ana uncias duas, laud. liquid. Sydenh. scrupulum dimidium.

Trigesima nullam rei in melius conversionem ostendit, immo dolores jamjam atrocissimi facti, neque ullo modo, unguentis, fomentis, aut enemaribus mucilaginoso oleosis mitigabiles, pulsū irregularem effecerunt; cumque sæpius alvi involuntarius secessus, absque tenesmo contigerit, abdomenque induruerit, imperavi: ut omni hora duo cochlearia sequentis mixturæ capiat: ℞. Camphoræ scrupulum unum, salis armoniaci purif. scrupulos quatuor, solve in mucilag. gum. arabic. spiss. uncis quatuor, adde aquæ cerasor. nigr. uncias quatuor, syr. myrtillor. unciam unam, sed frustra.

Trigesima prima enim, præter continuum alvi involuntarium, foetentissimum fluxum, sitis omnis evanuit; abdomen calidum intumuit; dum totum reliquum corpus amplis, latisque guttis, sudoris visceri madidum, singultu frequenti, & pulsu minimo incomputabili comitibus frigeret. Continuabatur iisdem quidem medicamentis, verum prima Septembris, mane, ipso, quo uxor lectum repurgare studens, situm ægri variat momento, expirat.

HISTORIA

HISTORIA SEXTA.

Ad *Neufert* natam *Huttinger* triginta & sex annorum strictæ fibrarum compagis, & crinibus ruffis præditam mulierem hodie,

Die nempe vigesima tertia Augusti vocor: Detinebatur ægra illis morbi dysenterici symptomatibus, quæ primo stadio propria esse, superius docui. Præcepi *Ipecacuanham* cum infuso florum *chammomillæ* in scopum emeticum.

Vigesima quarta multas, easque spasmodicas turbas excitasse emeticum vociferatur mulier revera febricitans, quod heri non ita fuit; tota enim facie ruber, oculi fulgentes cito rotantur, respirat frequenter, omnique fere momento situm corporis mutat; abdomen, cum adstricta alvo ad hypocondria durum, & contractum, immaniter, inter continua fere tormina dolet; urinam stranguriose exprimit; cutis sicca est, & aspera; pulsus frequens, & subdurus, digitum tangentem ferit; eam sitis haud explenda, deperditus ciborum appetitus, oris tamen vix depravatus sapor, vexat; linguæ tenax mucus superstratus est; liquor oris nullus, sed ejus loco viscosa saliva fauces inhabitat; quandoque sensum uri

D

in

in hystericis solet, ac si nodus in gutture hæ-
reret, suffocationemque minitaretur, experitur;

Iussi omni bihorio enema mucilaginoso
oleosum injicere, & omni hora duo cochlearia
sequentis medicamenti præbere ℞. Aquæ men-
thæ uncias quatuor, laudan. liquid. Sydenh.
liquor. c. c. fuccinat ana scrupulum unum, &
nitri antimoniat scrupulos quatuor.

Vigesima quinta omnia symptomata magis
exasperata erant, respirat anxie; genæ rubent;
tormina intendebantur; se continuo in lectu
circumjactitat; tenesmusque continuus ferè, cum
alvi loturæ carniū simili parca, & spumes-
cente extricatione, urinæ tamen plenaria sup-
pressionē, illam excruciat. Pulsus celer, parvus,
inæqualis est; cutis sicca, arida; hypocondria
tensa; abdomen summe dolorificum sunt. Do-
lor fixus scrobiculum cordis cum frequenti
vomendi conatu, immo aliquoties actuali vo-
mitu, materiæ aquosæ biliosæ, levante parum,
occupat; sitis vehemens, cum linguæ sicca fa-
cie, & oris sapore bilioso torquet; propina-
bantur præter enemata ex infuso florum Cham-
momillæ duodecim grana Ipecacuanhæ. Rue-
bant, tamen omnia in pejus, jam enim :

Vigesima sexta nempe, facies universa cum
oculis rutilantibus fulget, dolores facti sunt
im-

immanissimi; alvi stimulus frequens, semper fere frustraneus, una cum torminibus acerrimis dilaniat; pulsus durus, elevatior tamen, celerque sentitur.

Sanguinem ex vena brachii ad libram unam educere; abdomen oleo, camphora remixto crebrius illinire; alvum, & intestina enematis lubricare, fovere; omni denique hora duo cochlearia sequentis mixturæ forbillare, jussi. R. Aquæ rubi idæi uncias sex; mucilag. gummi arab. spiss. uncias quatuor; oxymell. simpl. uncias duas, & salis armoniac purif. scrupulos duos. Respuir ægra inter truculentissimos quamvis dolores, & febrim vehementer exaltatam, omne remedii genus, donec tandem

Vigesima octava, hinc inde, cochleare unum præfatæ Mixturæ sumeret. Tirubat jam, vacillat, tremit, facies liver, aspectus tamen torvus, & ferox est. Subdelirat; vociferatur; verbo: pessimus Dysenteriae inflammatoriae gradus cum pinguiusculo, attamen calido, & universi corporis sudore illam tenet. Insistebat gradus iste ad trigessimam usque, sine ulla remissione, ubi in ipsa hac nocte omni remedii generi valedicens, profusa mensium stato tempore eruptione, sudoreque naturaliter se habente, cum abstersione omnium in-

D 2

flam-

flammatoriæ dysenterici symptomatum, felicissime finiebatur, inque sanitatem firmam lento ramen gressu Mulier redibat.

HISTORIA SEPTIMA.

Müller Juvenis octodecim annorum, post reiteratos febriles accessus, & dysenterici minoris symptomata, octo dies variantia, hæc tandem die duodecima Octobris adeo exacerbata patitur, ut morbum parentes rustici periculosum declarent. Summi enim subtrunci abdominis, cum hypocondriorum retractione dolores, ægrum vastant; tenesmus alvum octogies & ultra intervallo viginti quatuor horarum, eamque nonnisi parcissimam, foetidissimam, & revera saniosam; urinam ramen suppressam, nunquam irritat. Cutis præ calore mordet quasi, & febris una cum pulsu parvo, contracto, & inæquali, omnia exurere videtur. Respirationem præternaturalem, retractis ad abdomen genibus commodiorem; halitus putredinosus universi oris; immo, vomitus actualis materiæ bilioso putridæ pro tempore allevat, non tollit; accepit Ipecacuannam in pulvere, ex infuso florum Chamomillæ, unde

Decima tertia ter cum levamine, respectu ad alvi stimulum, & ad spontaneos Vomitus habito,

habito, materiam bilioso putridam excrevit; cum tamen de cætero status in eodem maneret.

Solvebantur uncia quatuor pulpæ cassiæ, in feri lactis tamarindinati unciis octo, intervallo duodecim horarum sumendæ. Alvus quidem

Decima quarta copiosior, cum remissione dolorum abdominis, & tenesmi secessit, cæteris immutatis; junxi his.

Decima quinta enemata mucilaginosæ, emollentia, creberrima; verum incassum. Obmutescentes enim abdominis tumentis dolores; sitis delirio; singultus præsentia; fœcum alvinarum involuntaria & parcissima depositio; extremitatum frigus, inter viscidos caput præprimis infestantes sudores; oculorum mœstorum lentus motus; summa corporis inquietudo; debilitas, & dormiturnitio; summe antiseptica indicarunt. Quæ etiam ex Camphora, Cortice peruviano, & sale armoniaco petita sunt. Frustraneam medelam prælagiit die

Decima sexta abdomen pultaceum, indolorum, tumidum, calidumque, ut in febribus putridis; lene delirium cum singultu;

Die decima septima asitia; os apertum, cum naribus, dentibus, & lingua ficcum, aridum,

D 3

nigri-

nigricans; sensuum externorum defectus; convulsiones periodicæ; respiratio anhelosa; oculi pulverulenti; fœtor; frigus, & sordes universi corporis. Absolvebatur Prognosis die

Decima octava hora quinta matutina, ubi æger præsentibus, & non opinantibus parentibus, diem placide reddidit

HISTORIA OCTAVA.

Hægelin procera, & gracilis staturæ virgo, annos viginti novem, vel triginta nata, post perpeßos hætenus per decem dies sævissimos, dysenteriae cruciatus, & varia, e spirituoso- rum classe ad mitiganda tormina, ad reprimendam, & corrigendam alvum tenesmoideam, repetita auxilia ut ajunt domestica; pulverem glandium quercinarum nempe, ex spiritu vini; panem tostum vino rubro ebrium, nuce moschata inspersum, in, & externe adhibitum; ceram hispanicam, cum semine carvi fativi, itidem ex spiritu vini sumtam, ac tandem Theriacam; auxilium meum

Vigesima octava Augusti imploravit. Aderam ei pallidæ, trementi, emunctæ; audivi eam de deglutitione difficili; de ructibus nidorosis cum vomituritione, & summa nausea;
de

de siti indelebili; de agrypnia; de abdominis ad omne punctum præduri, & dolentis, præcipue tamen ad cordis scorbiculum; de torminibus non interruptis; de tenesmo vix interrupto; de Ischuria denique flebile lamentum instituire.

Vidi tristes ejus oculos; respirationem labe-
factatam; decubitum, seu potius sessum in
fella familiari, ubi fere semper degit, adeo
contractum, ut genua sua, ori fere adprimat;
vidi linguam fusca, crassaque fœce tectam;
alvi recrementa ichorosa, quibus hinc inde
thrombulus sanguinis innatat; sensi horum,
animæ, & reliquorum cutis spiraculorum ef-
fluvia cadaverosum odorem spargere; retigi
universum cutis regumen siccum, urens, &
præ ariditate scabrum; pulsus denique par-
vum, celerem, & inaequalem. Vomuit ægra

Vigesima nona binis vicibus ingentem co-
piam bilis putrilaginosæ ab exhibita Ipecacuan-
ha, absque ullo effectu; cumque colluviei pu-
tridæ eliminatio ex rubo intestinali indicaretur,
sex doses hujus pulveris, superbibendo decoc-
tum tamarindinatum, melle depurato edulco-
ratarum deglutivit. ℞. Pulveris cremor. tartari
scrupulos duos, rad. rhei v. el. grana octo,
det. fig. capiat omni hora unum.

D 4

Alvus

Alvus excernebatur quidem copiosior, verum morti propius tradita est; ipsis his vespere enim, sudoribus frigidis madet, petechiaeque lividae, interiorum brachiorum faciem, & summum pectus, dispersae adhuc obsident, pulsu minimo, celerrimoque, existente.

Trigesima eidem evacuandi medelae institi, pulveresque, ope pulpae cassiae in electuarium converti, largum feri lactis tamarindinati potum injunxi, quibus id effeci, ut

Trigesima prima singultus cum summa anxietate succresceret, caeteris ne hilum quidem mutatis. Jam alio curam direxi, & crebris hucusque adhibitis enematibus mucilaginoso oleosis, Camphoram superaddidi, dum interim sequens parabatur: ℞. infus: florum arnicae uncias sex, mucilaginis gummi arabici spiss. uncias tres, Camphorae scrupulum unum, Sal armoniac. depurat. drachmam unam, Syrup. cort. peruv. unciam unam & dimidiam. Capiat omni hora cochliaria duo.

Prima Septembris una cum abdominalium dolorum magna remissione, excretio alvina frequens, & involuntaria accessit; etiam urinae via laxata est, stranguriose tamen; sitis, cum praecordia exurente sensu, insuperabilis adest; quibus se, incuria de recuperanda sanitate;

sudor

sudor viscidus cum petechiis copiosioribus, latioribus; singultus frequentior; frigus extremitatum; pulsus tandem celerrimus intermittens, sociarunt. Constantes hi mortis appropinquantis nuntii,

Secunda Septembris magis tamen evecti aparuerunt; facies enim tota quanta hipocratica, cum naribus interius siccissimis, nigris; labiis oris lividis; *ut communiter in iis, qui ex gangræna ventriculi pereunt*; oculis, dentibusque omni fulgure, & candore orbatis; lingua nigricante, arida, ex succa; siti penitus silente; petechiis amplissimis, confluentibus, plumbei coloris; perpetua dormituritione; inficia alvi ex ichore potissimum sanioso constantis, cui magna frustra membranacea inhaerent eliminatione; delirio suavi; frigore, seu potius universali corporis rigore; abdomine tamen indoloro, tumido, calido, & molli,

Die tertia matutina, inter aliquot lenes convulsiones, diem supremum clausurunt. Deteriorem foetorem, ac ille erat, quem tribus ultimis diebus ægra diffundebat, tota vita mea, nunquam probavi.

HISTORIA NONA.

Klotzin puella septem annorum, inter alios orphanotropii infantes, mitissimæ Dysenteriae

D 5

teriae

reriae symptomatibus, emeticum tamen indicantibus, die nona Septembris affligitur; quod cum accepisset, multumque inde vomuisset, turbæque inde natæ paregorico pacarentur, omnisque morbi dysenterici fomes extirparus, & sopitus esse videretur,

Die decima ejusdem mensis, præter tenuem oryzæ Cremorem, juri vervecino incoctum, sumpsit nihil. Cum tamen

Die undecima abdomen, non sine doloris acumine tenderetur, somnus a crebris, torminosis evacuationibus turbaretur, fixusque ad os sacrum dolor, inter borborygmos cum cure ardente, & sicca lingua; febre tamen his symptomatibus non respondente, sæpissime alvi solutionem stimularer; jussi, alvum sæpius aqua, & olio eluere, & omni hora Cochleare unum de sequenti medicamine capere.
℞. Tinctur. rhei aquos. absque sale tartari parat. uncias duas, syrupi mannat. unciam unam, subducebatur inde multum materiæ putridæ valde foetentis, una cum scybalis, verum;

Duodecima: quamvis ratione exonerationis alvinæ frequentioris, & dolorificæ bene se haberet, vires nihilominus magis, ac fas erat, depressæ; pulsus utur elevatus, undulosus tamen extirrit. Habebat nunc de Tinctura ex
anaticis

anaticis partibus: Tincturæ cort. cascarill. aquos. & Tinctur. rhei aquos. compositæ omni hora Cochleare; sed idem ratione pulsus, & virium, ac heri status die

Decima tertia obtinet; ratione evacuationum non item; hæ enim cum exacerbato ad os sacrum dolore, parciore, crebræ, valde foetentes; & tenesmoideæ, cum dolentis abdominis tumore fiunt; oculi mæsti sunt; lingua pura quidem, sed sicca, & gracilis, absque potus desiderio 1); cutis iridem sicca est. Præter enemata aquosa, parca dosi, sed omni bihorio injecta, nihil mutabatur;

Decima quarta autem, dejectiones pultræ quasi, cum magno omnium symptomatum levamine contingebant; lingua humida cum tenaci muco tegebatur; quare de radice rhei electi, & de cremore tartari scrupulum unum propinavi, unde,

Decima quinta, cum euphoria, dolorumque omnium fere evanescencia repurgabatur. Prospectum ei est denuo Tinctura uti die duodecima; jam vero somnolenta reddebatur, patiebatur-

- 1) Observavi vix non constanter in omnibus infantum morbis abdominalibus præsertim putridis, aut bilioso putridis, hos vix, ac ne vix quidem sitire.

riebaturque horrorem sæpius reducem, & calorem, donec tandem

Decima sexta, pristinum diei undecimæ malum recruderet, quod tamen nonnisi enematribus oleoso aquosis oppugnabatur. Quod cum

Die decima septima gradum diei decimæ tertiæ attigisset, insuperque præter actuales vomitus, constans nifus ad vomendum, cum oris sapore nidoroso, & amaro, illam fatigaret; ad emeticum, & paregoricum, uti prima morbi die feceram, confugi; vomuit etiam puella quinquies multa putrido bilioso aquosa, quin levamen aliquod persentiret. Immo, vires sub exacerbatione omnium symptomatum, magis, ac magis debilitari visæ,

Die decima octava sequens refocillans suaserunt: Tincturæ cort. cinnamom. aquos. uncias tres; spirit. sulphur. per camp. drachmam unam, laud. liquid. sydenh. scrupulum dimidium, & syrup. de canella unciam unam, d. sign. omni hora Cochleare.

Adoriebatur jam puellam inter inexplicabiles dolores ad cardiacam, singultus; extremitates frigent; pulsus est minimus, celerrimus, incomputabilis; cutis frigido, viscidoque sudore, præcipue tamen frons irrigata est; abdomen

domen tumens, molle est; respirat inter summas angustias inordinate; carpit floccos; oculi pulverulenti, semiclausi, ex palpebris hiant; inscia, omnia, absque ullo dolore, in lectum demittit; dormitur; subdelirat; & in hoc statu, potum ardentissime efflagitat; quibus tandem miseris mors, die vigesima finem imposuit.

HISTORIA DECIMA.

Mehly triginta annorum, & strictae fibrarum compagis, rubris, crispisque crinibus doratus, & quatuor jam annos sopheronisterium inhibitans vir, morbi dysenterici symptomatibus iis, quæ secundo morbi stadio propria esse superius indicavi, per quatuor dies pressus, & a nullo adhibito medicamento aliquod solamen expertus: die vigesima quarta Septembris, hæmorrhoides fluentes tam copiose patitur, ut vigesima sexta, nequidem vestigium morbi dysenterici superesset. Subnata tamen est hujus loco Febris tertiana intermittens, putridæ indolis; nonnisi repetitis evacuanti-
bus, ac tandem cortici peruviano, acidis mineralibus largiter irrorato, obediens.

HISTORIA UNDECIMA.

Hafsmüllerin quinquaginta novem annorum, obesam alias, nunc a morbo dysenterico,

co, quem duodecim dies tulit, & contra quem omne genus stipticorum, spirituosorumque remediorum vertit, extenuatam mulierem, tussiculofam, asthmaticam; cum abdomine tenso, tumidulo, torminibus lancinantibus, & tenesmo fere constanti:

Die quinta Septembris fellæ familiari agrypnodon insidentem offendi; facies ex flavo pallefcit; oculi tristes, profunde in orbita jacent; extremitates inter viscidos sudores frigent; pulsus parvus, celer, & inæqualis est; incessabiliter urgens tenesmus, parcas, foetentissimas, membranarum fibris, squammis, aut flocculis gravidas, spumescentesque alvinas dejectiones everrit; cum urinæ defluvio aliquot abhinc diebus suppresso, etiamsi exfucca, arida, sordida, nidorosoque sapore foeta lingua, & os, copiosissimum potum expetat, abundantissimeque eo fruatur. Iisdem illam remediis instruxi, quibus puer gaudebat, cujus morbi Historia Numero tertio recitabatur.

Sexta autem non solum, nihil his effectum erat, vero præ siccitate, & quasi immobilitate oris, linguae, & faucium balbutiebat; urina suppressa, largiorem, viscosioremque, cum frigidiori universi corporis habitu sudorem

largie.

largiebatur; subdelirabat; omneque medicamentum tam in quam externum repudiabat; angebaturque singultu post minimam liquidi forbillati portionem.

Die septima remmissio dolorum, seu potius insensibilitas omnium partium, una cum excrementis, & lotio involuntarie egestis, accessit,

Et octava Septembris, cum abdomine pul-
taceo, hocque, ut & reliquo corpore, dolo-
rum experte, narium internarum cum tenui-
tate nigredo; labiorum oris livor; somnolen-
tia; sensuumque internorum cum intercurrenti-
bus deliriis heberudo; innumerabili, foeten-
tissimaque alvi omnigenae involuntaria, &
inscia in lectum cacatio accrevit, donec tandem

Nona Septembris deterrimum undequaque
spirans odorem, Fatis occumberet.

Mensibus Augusto, & Septembri, saeviit
ergo, chronicis morbis exceptis hoc malum
principaliter, & eminentissime; magnamque
undequaque satis stragem edidit. Decrevit
Octobri; erravit benignissime Novembri men-
se, Decembri autem penitus suffocatum siluit.

Aciem morborum ultimis binis mensibus
clausurunt, parcissime obvenientes febres ca-
tarrhales benignae, arthriticae inflammatoriae
non pertinaces; nec non inveteratae, rebelles-
que febres quartanae.

Con-

Consonus cum hac nostra hujus anni mor-
bosa constitutione est annus medicus Heidel-
bergensis, & præcipue relatio Mannheimen-
sis m) quem concinne æque, ac caste, nec non
hipocratico sibi dicendi more Insignis apud
Heidelbergenses Vir, Georgius Matthias Gat-
tenhoff medicinæ practicæ Professor celeberrimus
exaravit, dum ad egregii D. Schnorr:
argumentum de *Plethora* in propria disserta-
tione viriliter discutientis: defensionis inaugu-
ralis, promotionisque actum anno 1779. in-
vitasset.

m) Vide quæ desuper mensibus præcipue Augusto,
& Septembri differuntur.